

ISSN 2307-9533

9 772307 1953006 01

Ветеринарна медицина

Вісник

Сумського
національного
аграрного
університету

Науковий журнал

2018

1 (42)

Суми-2018

Видається з 1996 року
Засновник і видавець
Сумський національний
аграрний університет
Ресстраційне свідоцтво
КВ № 8217 від 16.12.2003 р.

Редакційна рада

Ладика В. І., доктор
сільськогосподарських наук,
професор, академік НААНУ,
головний редактор
Маслак О. М., кандидат
економічних наук, доцент,
заступник головного редактора
Данько Ю. І., доктор
економічних наук, доцент,
відповідальний редактор
Фотіна Т. І., доктор
ветеринарних наук, професор,
Подгасцький А. А., доктор
сільськогосподарських наук,
професор
Тарельник В. Б., доктор
технічних наук, професор

Редакційна колегія серії

Камбур М. Д., доктор
ветеринарних наук, професор,
редактор (СНАУ);
Харенко М. І., доктор
ветеринарних наук, професор,
(СНАУ);
Стегній Б. Т., доктор
ветеринарних наук, професор
(ННЦ «ІЕКВМ»);
Замазій А. А., доктор
ветеринарних наук, професор
(ПДАА);
Кассіч В. Ю., доктор
ветеринарних наук, професор
(СНАУ);
Березовський А. В., доктор
ветеринарних наук, професор
(СНАУ);
Улько Л. Г., доктор
ветеринарних наук, професор
(СНАУ);
Касяненко О. І., доктор
ветеринарних наук, професор
(СНАУ);
Скляр О. І., доктор
ветеринарних наук, професор
(СНАУ);
Зон Г. А., кандидат
ветеринарних наук, професор
(СНАУ);
Нечипоренко О. Л., кандидат
ветеринарних наук, доцент
(СНАУ);
Красочко П. А., доктор
ветеринарних наук, професор
(Білорусь);
Сурай П. Ф., доктор
біологічних наук, професор
(Великобританія);
Піхтір'юва А. В., кандидат
ветеринарних наук (СНАУ)

Міністерство освіти і науки України

ВІСНИК
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ
Виходить 12 разів на рік.

Серія "Ветеринарна медицина"
Випуск 1 (42), 2018

АНАТОМІЯ, НОРМАЛЬНА ТА ПАТОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ, МОРФОЛОГІЯ

Плюта Л. В. Добова динаміка використання тканинами молочної залози корів Фосфору в період роздоювання.....	3
Вердиева Г. А. Морфофункциональные аспекты патогенеза полиартрита ягнят.....	6
Гасанов А. М. Морфофункциональные изменения лимфатических узлов при пастереллезе буйволов.....	8
Гуральська С. В., Горальський Л. П. Морфологія клоакальної сумки курей за вакцинації проти інфекційного бронхіту та застосування імуномодулятора Авестимтм.....	10
Камбур М. Д., Замазій А. А., Петренко В. М. Імунітет та стан печінки індиків в умовах промислового виробництва.....	15
Авраменко Н. О., Смелеченко Г. О. Мікроструктурні особливості м'язової тканини диких тварин.....	19
Лівощенко Є. М. Вплив вітаміну С на фагоцитарну активність псевдо еозинофілів у крові індиків.....	21

ГІГІЄНА ТВАРИН, ВЕТЕРИНАРНА САНІТАРІЯ, ЯКІСТЬ І БЕЗПЕКА ПРОДУКТІВ ТВАРИНИЦТВА

Гриневич Н. Є., Кухтин М. Д., Семанюк В. І. Процес формування мікробних плівок на різних наповнювачах реактора біофільтра в установках замкнутого водопостачання при вирощуванні райдужної форелі.....	25
Касяненко О. І., Фотін А. І., Касяненко С. М. Результати дослідження дезінфікуючих властивостей біоциду «Дезсан» в умовах виробництва.....	30
Хобот Н. С. Мікологічні дослідження будівельних матеріалів з бактерицидними добавками після впливу на них агресивного середовища.....	32
Данілова І. С., Яценко І. В., Рисований В. І. Визначення поживних властивостей різних видів равликів.....	36
Назаренко С. М. Ветеринарно-санітарна оцінка м'яса курчат-бройлерів за умов використання антигельмінтиків.....	38
Верхолук М. М. Визначення оптимальної концентрації ортофосфорної кислоти для розробки нового мийно-дезінфікуючого засобу для молочного устаткування.....	41
Морозов Б. С. Комплекс профілактичних заходів за ехінокозозу – гарантія отримання безпечної та якісної м'ясної сировини.....	44
Старосельська А. Л. Санітарна обробка холодильного обладнання з використанням дезінфектанту Бі-Дез.....	48
Тимошенко Р. В., Опанасенко Ю. М., Візаський Г. С. Вплив органічних мікроелементів на продуктивність птиці.....	50
Березовська І. А. Імплементация регламентів ЄС № 470/2009 та № 37/2010 щодо залишків ветеринарних препаратів у харчових продуктах тваринного походження у законодавство України.....	53

ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

Рубленко І. О., Скрипник В. Г. Дослідження стабільності експериментальної живої вакцини проти сибірки тварин із штаму UA-07 «Антравак» (зберігання протягом 36 міс. з дня виготовлення).....	59
Коваленко В. Л., Гаркавенко В. М., Пономаренко Г. В. Дослідження ефективності дезінфекції у тваринницьких приміщеннях препаратом на основі ефірних олій.....	62
Панікар І. І., Скрипка М. В., Сусл Р. Л., Коломак І. О. Патоморфологічні зміни за колібактеріозу голубів.....	64
Дубін Р. А., Шарандак П. В., Улько Л. Г. Удосконалення реакції дифузної преципітації для виявлення метапневмовірусу птиці.....	67
Евєрт В. В. Особливості патогенезу, патоморфології та імунопатологічних проявів цирковірус-асоційованого респіраторного синдрому.....	70
Kozii N. V., Stilik O. V., Sokolova A. E., Koziy V. I., Kraevsky A. I. Etiology, distribution and pathogenesis of antibiotic resistance in modern farming conditions (Review article).....	76
Агаєв А. А. Асоціативные захворювання птиц (микоплазмоз и колибактериоз) в господарствах Апшерона и меры борьбы.....	82
Нечипоренко О. Л., Березовський А. В., Фотіна Т. І. Визначення бактерицидних та бактериостатичних властивостей нового дезінфікуючого препарату «Дезсан».....	85
Фотіна Г. А., Метью Тіон Удосконалення методів діагностики та лікування парвовірусного ентериту собак в умовах приватної лікарні ветеринарної медицини «Хелс» міста Суми.....	88
Гаркава В. В., Гарагуля Г. І., Скабцов М. А. Вивчення біологічних властивостей ізолятів стафілококів.....	91
Байдевятова Ю. В. Ефективність застосування антимікробних препаратів Апраміцин 50 % і Цефтіоклін при лікуванні телят, хворих на колібактеріоз.....	94
Клестова З. С., Ташут В. С., Вороніна А. К. Пошук підходів до противірусної терапії.....	98
Лівощенко Л. П., Жерьобкіна Г. Л. Вплив пташиних онкогенних вірусів на зміни в тканинах ссавців.....	101
Байдевятов Ю. А. Підвищення ефективності вакцинопрофілактики інфекційного ринотрахеїту у корів шляхом застосування комбінованої добавки Цеда-Віт.....	104

ПАЗАРИТОЛОГІЯ ТА ПАЗАРИТОЦЕНОЛОГІЯ

Коваленко Л. М., Коваленко О. І. Вплив дегельмінтизації та комплексної терапії на морфологічний склад крові великої рогатої худоби при трематодозній інвазії.....	109
Шкромда О. І., Дудченко Ю. А. Дезінвазійна дія препаратів Бі-Дез тм та Бровітаксид на ооцисти еймерій кролів.....	112
Клименко С. С., Михайлютенко С. М., Кручиненко О. В., Литвиненко А. І. Порівняння терапевтичної ефективності та дезінвазійної активності препаратів за гельмінтозів свиней у виробничих умовах приватних господарств Полтавської області.....	116
Стибель В. В., Данко М. М., Прийма О. Б., Данко М. М. Динаміка біохімічних показників сироватки крові інвазованих нематодами травного каналу свиней після застосування різних препаративних форм Івермектину.....	121
Дубова О. А., Фещенко Д. В., Згозінська О. А., Романишина Т. О. Порівняльна оцінка використання препаратів Брованол тм і Енвайр тм для дегельмінтизації собак різного віку.....	123
Довгій Ю. Ю., Довгій М. Ю., Рудік О. В. Ефективність комбінованої терапії при гельмінтозно-протозойній інвазії у курей.....	127

Серію «Ветеринарна медицина» наукового журналу «Вісник Сумського національного аграрного університету» визнано фаховим виданням (наказ МОН України від 16.05.2016 р. № 515)	Мамедова С. А. Сезонная динамика эймериоза птиц в Азербайджане 130
Всі серії наукового журналу «Вісник Сумського національного аграрного університету» індексуються в Міжнародних наукометричних базах Index Copernicus, PИNC	Богач М. В., Скальчук В. В. Порівняльна оцінка ефективності Бровітакоциду та засобу «Ампролев-Плюс» за змішаного перебігу криптоспоридіозу та еймеріозу телят 133
СЕРІЇ наукового журналу «Вісник Сумського національного аграрного університету»	Байрамов С. Ю. Динамика инвазионности птиц по сезонам года в частных птицеводческих хозяйствах Азербайджана 135
ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ	Абдуллаев М. Г. Хронический пастереллез у крупного рогатого скота 138
ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА	Корчан Л. М., Корчан М. І. Дезінвазійна ефективність препарату «Дезсан» щодо ооцист еймерій кіз 141
БУДІВНИЦТВО	Дахно І. С., Завгородній В. Т. Діагностика бластоцистозу в людей і тварин та морфологічні особливості Blastocystis hominis 144
ТВАРИННИЦТВО	Нагорна Л. В., Проскуріна І. В. Розробка схеми інсектоакарицидних обробок в умовах промислового птахівництва 147
МЕХАНІЗАЦІЯ ТА АВТОМАТИЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ	Тітов С. М. Ефективність лікувальних засобів за криптоспоридіозу телят 150
АГРОНОМІЯ І БІОЛОГІЯ	Плис В. М. Визначення резистентності симбіонтів мікробіоценозу до лікарських засобів за мікст пастерельозно-аскаридіозного захворювання птиці 152
Друкуються згідно з рішенням вченої ради Сумського національного аграрного університету (Протокол № 9 від 26.03.18р.)	ФАРМАКОЛОГІЯ ТА ТОКСИКОЛОГІЯ
Адреса видавця та виготовлювача: 40021, м. Суми, вул. Г. Кондратьєва, 160. Телефон: (0542)70-10-42. E-mail: visnyk.snau@gmail.com	Єресько В. І. Дезінвазійні властивості хімічного засобу «Дезсан» відносно інвазійних яєць збудників капіляріозу гусей 158
Тираж 300 пр. Зам. №4	Зимогляд Я. В., Петров Р. В. Ефективність дії сорбентів при Т-2 токсикозі курей 161
Відповідальність за точність наведених фактів, цитат та ін. лягає на авторів опублікованих матеріалів. Передрук матеріалів журналу тільки з дозволу редакції. Друкуються в авторській редакції	Мельничук В. В., Юськів І. Д. Порівняльна характеристика дезінвазійних властивостей препаратів вітчизняного виробництва 164
	Березовський А. В., Ображей А. Ф., Ситнік В. А., Прутас С. С. Дослідження ефективності гепатопротекторної кормової добавки Карсилін на поросятах групи дорощування 168
	Кісіль Д. О. Ефективність препарату «Апіхелс» в осінній період обробки проти варроатозу бджіл 172
	Клішова Ж. Є., Фотін О. В. Вивчення експериментальної ефективності антибактеріального засобу «Сарофлоск» за ешерихіозу та сальмонельозу курей 175
	Орбченко О. Л., Куцан О. Т., Коренева Ю. М. Токсикокінетика бромю в організмі білих щурів-самців за умов одноразового перорального введення натрію броміду 177
	Роман Л. Г. Створення, експериментальна та виробнича оцінка нового протимастиного препарату Трансдерміну 185
	Турко Я. І. Особливості формування біоплівки Lactobacillus spp. та E. coli сліпої кишки курей-несучок за впливу пробіотичних мікроорганізмів роду Lactobacillus та нанопрепарату кобальту 190
	Бойко О. П. Аналіз ринку ветеринарних імунобіологічних засобів специфічної профілактики сальмонельозу птиці 193
	Макар В. І., Маценку Д. Г., Путин В. Н., Ротару А. В., Ташка В. В. Воздействие препарата БиоР из Spirulina platensis на лейкоцитарный профиль и репродуктивный потенциал у кроликоматок 198
	Турченко О. М. Дослідження ефективності впливу препарату «Мікростимулін» (ТОВ «Бровафарма», Україна) на формування поствакцинального імунітету до лептоспірозу собак 203
	Кистерна О. С., Павучек О. М., Висоцька А. О., Мусієнко О. В. Експериментальний підхід щодо використання Ветоксу-1000 для санації вушних раковин за зовнішнього отиту у собак 207
	Деркач І. М., Деркач С. С. Ефективність Бровафому нового для профілактики шлунково-кишкових розладів у молодняка кролів 213
	Кикіш І. Б., Романів Л. І., Ковальчук І. І. Вплив згодовування цукрового сиропу і цитратного мікроелементного комплексу «Мікростимуліну» на життєздатність бджіл у садках термостату 216
	Тесарівська У. І., Федорук Р. С., Каплуненко В. Г., Цап М. М., Кушнір В. І., Жила М. І. Метаболічна і токсична дія різних доз «Наноцитратів» I, Se, S в організмі лабораторних щурів 220
	Мазур Т. В., Гальчинська О. К., Сорокіна Н. Г., Пінчук А. В. Маркетингові дослідження вітчизняного ринку ветеринарних вітамінних препаратів 224
	Литвиненко В. М. Використання імунобактерину за різних фармакологічних форм 229
	ХІРУРГІЯ ТА АКУШЕРСТВО
	Муртузов Гадир Послеродовые осложнения у коров различных пород в Куба-Хачмасской климатической зоне Азербайджана 232
	Рубленко С. В., Яремчук А. В. Комплексна характеристика різних схем анестезії у собак за використання Мелвету 235
	Ревунець А. С., Грищук Г. П., Веремчук Я. Ю., Ковальчук Ю. В., Карпюк В. В. Особливості утримання та відтворення великої рогатої худоби Поліської м'ясної породи 238
	Рубленко М. В., Єрошенко О. В., Плахотнюк І. М. Концентрація в крові реактантів гострої фази за різних нозологічних форм маститу та в зв'язку із ортопедичною патологією у корів 241
	Ульо Є. С. Визначення чутливості мікрофлори ізольованої з секрету вимені корів за маститу до експериментальних серій протимастигних препаратів 244
	ДІАГНОСТИКА І ТЕРАПІЯ ТВАРИН
	Скляр О. І., Герун І. В., Кіричек Л. В. Годівля корів як один із факторів захворювання на кетоз і вплив на якість та безпечність молока 249
	Лігоміна І. П., Фурман С. В., Лісогурська Д. В. Клініко-лабораторна діагностика та лікування babesіозу у коней препаратом Азидин-Веттм виробництва ТОВ «Бровафарма» 252
	Слівінська Л. Г., Максимович І. А. Анемічний синдром у спортивних коней за фізичного навантаження 257
	Долбаносова Р. В. Удосконалення схеми лікувально-профілактичних заходів за респіраторних хвороб молодняка великої рогатої худоби 263
	ОСТАННІ НАДХОДЖЕННЯ
	Жук Ю. В., Хомутов С. Л. Вивчення терапевтичної ефективності різних способів введення препарату Кефен за гострої форми маститу у корів 267
	Тітова Т. В. Ветеринарно-технічні характеристики сучасних дезінфекційних засобів 270
	Зажарський В. В., Давиденко П. О., Кулішенко О. М., Чумак В. О., Крива О. А., Бабарук А. В., Боровик І. В. Порівняльна оцінка бактерицидних властивостей дезінфектантів 273
	Кассіч О. В., Левченко А. Г., Кассіч В. Ю. Алергічні дослідження на туберкульоз великої рогатої худоби та мурчаків з використанням препарату «ППД-туберкулін для свавців очищений» 276
	Ясиновська О. М. Оцінка дії дезінфектанту «Дезсан» на яйця бліх Stenopsaltes feles ряду Siphonaptera 281
	Єсіна Е. В., Шулуєшко О. О. Діагностика та лікування хвороб свиней в господарствах Дніпропетровської області 284
© Сумський національний аграрний університет, 2018	Автори вилуску 290

інфекційного процесу.

Список использованной литературы:

1. Гасанов А. М. Изучение эффективности антибактериальных препаратов при пастереллезе буйволов. *Научные труды Ветеринарного научно-исследовательского института, посвященные 115-летию ВНИИ*, Баку 2016, С. 256-259.
2. Бессарабов Б. Ф., Воронин Е. С. и др. *Инфекционные болезни животных*. М.: Колос, 2007, 671 с.
3. Беляев Л. И., Беляева М. М. Правильный подход к диагностике и профилактике факторных инфекционных болезней животных. *Ветеринария*. 2013, № 5, С.14-15.
4. Сафарова А. А. Усовершенствование поливалентной вакцины против пастереллеза крупного рогатого скота, буйволов и овец. *Научные труды Ветеринарного научно-исследовательского института, посвященные 115-летию ВНИИ*, Баку 2016, С. 296-298.
5. McKecher D. G. Bovine pasteurellosis infections: Infectious bovine. Kaplan A.S. (Ed.): *Infectious bovine*. New York; London, 2013. Vol. 11. P. 429-441.
6. Qavi S. Kt. H., Gaines J. D. [et. al.] Pasteurella multocida infection in cats: ABCD guidelines on prevention and management. *Arch. Virol.* 2015. Vol. 6. P. 63-83.

References:

1. Gasanov A. M. (2016), "Study of the effectiveness of antibacterial drugs in buffalo pasteurellosis" [Изучение эффективности антибактериальных препаратов при пастереллезе буйволов], *Scientific works of the Veterinary Research Institute, dedicated to the 115th anniversary of VNIИ*, Baku, pp. 256-259. (in Russian)
2. Bessarabov B. F., Voronin E. S. and others (2007), *Infectious diseases of animals* [Инфекционные болезни животных], Moscow: Kolos, 671 p. (in Russian)
3. Belyaev L.I. and Belyaeva M. M. (2013), "The correct approach to diagnostics and prophylaxis of factorial infectious diseases of animals" [Правильный подход к диагностике и профилактике факторных инфекционных болезней животных], *Veterinary Medicine*, No. 5, pp.14-15. (in Russian)
4. Safarova A. A. (2016), "Improvement of polyvalent vaccine against pasteurellosis of cattle, buffaloes and sheep" [Усовершенствование поливалентной вакцины против пастереллеза крупного рогатого скота, буйволов и овец], *Scientific works of the Veterinary Scientific Research Institute, dedicated to the 115th anniversary of the All-Union Research Institute*, Baku, pp. 296-298. (in Russian)
5. McKecher D. G. (2013), "Bovine pasteurellosis infections: Infectious bovine", Kaplan A.S. (Ed.): *Infectious bovine*. New York; London, Vol. 11, pp. 429-441.
6. Qavi S. Kt. H., Gaines J. D. [et. al.] (2015), "Pasteurella multocida infection in cats: ABCD guidelines on prevention and management", *Arch. Virol.* Vol. 6, pp. 63-83.

Abdullayev M. Q. Chronic pasterellosis infection of cattle.

Given that recover or clinically healthy young animals present in the infected environment pasterellosis infection is sustainable, and the number of carriers is increased gradually depending on the duration of epizootic diseases, the virulence of the pathogen, and the breadth of young disease, you must at the same time solve the problem of an active animal immunization coverage with confining the conduct of her or in a particular disadvantaged indoors or covering the entire susceptible. livestock for a number of years, also carrying out the treatment of treated pasteurellosis serum in combination with gentamicin.

Keywords: Pasteurella, epizootic, infection, virulence, cattle.

Дата надходження до редакції: 22.02.2018 р.

Рецензент: д.вет.н., професор Березовский А. В.

УДК 619:615.28:616.99

ДЕЗІНВАЗІЙНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТУ «ДЕЗСАН» ЩОДО ООЦИСТ ЕЙМЕРІЙ КІЗ

Л. М. Корчан, к.вет.н., доцент

М. І. Корчан, к.вет.н., доцент

Полтавська державна аграрна академія

Еймеріоз кіз є однією з основних причин загибелі козенят перших місяців життя. В даній статті наведені результати вивчення дезінвазійної ефективності *in vitro* дезінфікуючого вітчизняного препарату «Дезсан» (ТОВ «Бровафарма», Україна) у вигляді 0,2; 0,5; 1; 1,5 та 2 % розчину щодо ооцист еймерій чотирьох видів (*E. pinakohlyakimovae*, *E. arloingi*, *E. aljevi*, *E. jolchijevi*), виділених із фекалій хворих кіз. Дослідження проводили упродовж періоду з жовтня по листопад 2017 року з використанням зразків фекалій від 30 козенят віком від 2 днів до 7 місяців. Результатами експериментальних досліджень встановлено, що препарат «Дезсан» у концентрації до 1 % володіє незадовільною дезінвазійною властивістю щодо ооцист еймерій кіз за експозиції від 10 до 180 хв. За концентрації 1 % дезінвазійна ефективність відносно ооцист еймерій становила відповідно до експозиції 10, 30, 60, 180 хв. – 60,3; 62,5; 67,4; 70,2 %, що свідчить про задовільну дезінвазійну властивість препарату «Дезсан». Застосування препарату «Дезсан» (ТОВ «Бровафарма», Україна) у концентрації 1,5-2 % розчину має високу (98,8-100 %) дезінвазійну ефективність щодо ооцист еймерій кіз, тому його можна застосовувати для дезінвазії приміщень, в яких утримуються кози за емеріозної інвазії. Дезінвазію приміщень при цьому проводять способом зрошення або низькодисперсного розпилення 1,5-2 % робочого розчину препарату «Дезсан» з розрахунку 0,2-0,3 л на 1 м² з експозицією 3 години.

Ключові слова: дезінвазійна ефективність, ооцисти, еймерії, кози, дезсан, зрошення, низькодисперсне розпилення.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Еймеріоз кіз є однією з основних причин загибелі козенят перших місяців життя [2, 14]. За даними досліджень вітчизняних та закордонних науковців екстенсивність еймеріозної інвазії у козенят становить до 100 %, у кіз віком понад один рік –

85 %. У 56 % уражених тварин інтенсивність еймеріозної інвазії коливалася від кількох сотень до 10 тисяч ооцист у грамі фекалій, що призводить до надзвичайної контамінації об'єктів довкілля і поширення інвазії [4, 10, 13].

У комплексі ветеринарно-санітарних оздоровчих і

профілактичних заходів щодо паразитарних, протозойних захворюваннях тварин і птиці важливе значення займає дезінвазія та дезінфекція, що забезпечують знищення тих чи інших збудників хвороб. Поняття "дезінвазія" розглядається як система заходів, спрямована на знешкодження інвазійних джерел яєць та личинок гельмінтів, ооцист і цист паразитичних найпростіших, які знаходяться на поверхнях та субстратах зовнішнього середовища [3, 6].

Зв'язок проблеми із важливими науковими чи практичними завданнями. Робота виконувалась у межах ініціативної тематики кафедри паразитології та ветсанекспертизи Полтавської державної аграрної академії «Моніторинг, удосконалення діагностики, лікування та профілактика інвазійних хвороб тварин центральної частини України» (номер державної реєстрації 0112U001560).

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Ооцисти еймерій на екзогенних стадіях розвитку у доквіллі, на відміну від збудників інфекційних хвороб, більш стійкі до впливу факторів зовнішнього середовища. Разом з тим, на сучасному ринку більшість хімічних засобів зареєстровані як дезінфектанти, а скринінгу і розробці дезінвазійних препаратів приділяється недостатньо уваги [2, 6].

На сьогоднішній день науковці активно вивчають дезінвазійні властивості та ефективність засобів дезінфекції на яйцях окремих гельмінтів і ооцистах еймерій, які можна було б запропонувати для проведення дезінвазії у тваринництві та птахівництві. Так, за даними М. В. Богача (2007) [1] та Ю. О. Приходько, Г. В. Заїкіної (2009) [9], доведено високий рівень дезінвазійної ефективності «ДЗПТ-1», «Бровадезу-20», септаміну та «ДЗПТ-2», «Максисану», «Неохлору» щодо тест-культур яєць *Heterakis gallinarum* та *Ascaridia galli* відповідно. Проведеними дослідженнями В. О. Євстаф'євої (2009) «Бровадез-плюс» у концентрації 2 % та дезінфектант «Екоцид С» у концентрації 1,5 % за експозиції 60 хвилин мають виражені овоцидні та овостатичні властивості щодо яєць аскарисів свиней [3]. Робота В.В. Мельничука (2015) показала високу ефективність дезінфікуючих засобів «Бі-дез» та «Бровадез-плюс» щодо яєць трихурисів свиней [7, 12].

Разом з тим, дія дезінфектантів відносно ооцист еймерій практично не вивчена. У зв'язку з цим, пошук нових, ефективних, екологічно безпечних, відносно дешевих і доступних для застосування хімічних засобів, які б знищували на певних етапах розвитку одночасно збудників інфекційних та інвазійних хвороб тварин, зокрема ооцист еймерій кіз, є надзвичайно актуальною проблемою сьогодення.

Мета роботи. З урахуванням викладеного вище нашим завданням було визначення дезінвазійної ефективності *in vitro* дезінфікуючого засобу «Дезсан»

(ТОВ «Бровафарма», Україна) у вигляді 0,2; 0,5; 1; 1,5 та 2 % розчину щодо еймерій чотирьох видів (*E. ninakohlyakimovae*, *E. arloingi*, *E. alijeji*, *E. jolchijevi*) виділених із фекалій хворих кіз.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження проводили упродовж періоду з жовтня по листопад 2017 року з використанням зразків фекалій від 30 козенят віком від 2 днів до 7 місяців. Проби фекалій відбирали із прямої кишки за допомогою приладу для відбору проб фекалій у дрібної рогатої худоби [5]. Дослідження відібраних зразків фекалій проводили на кафедрі паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи і в лабораторії клінічної діагностики кафедри терапії Полтавської державної аграрної академії.

Ооцисти еймерій піддавали очищенню в декілька етапів: великі механічні домішки видаляли шляхом фільтрування через металеве ситечко з розміром отворів 1 мм², дрібні домішки видаляли шляхом триразового центрифугування матеріалу за наступними режимами: перший – при 2000 об./хв. протягом 10 хвилин, другий – при 1500 об./хв. протягом 5 хвилин, третій – при 700 об./хв. протягом 5 хвилин [8, 11]. В якості розчину для седиментації використовували ізотонічний розчин натрію хлориду. Для інактивації супутньої мікрофлори до суспензії найпростіших додавали антибіотики (пеніцилін із стрептоміцином по 1000 ОД на 1 см³ суспензії) за експозиції 24 години. Після відмивання біомаси від антибіотиків проводили дослідження дезінвазійних властивостей дезінфікуючого засобу «Дезсан».

Було підготовлено по 5 чашок, для різних експозицій (10, 30, 60 та 180 хв.). До попередньо підготовленої культури ооцист (n=280±13,7) додавали десятикратний об'єм розчину засобу. Після відповідної експозиції культуру ооцист чотириразово відмивали в ізотонічному розчині натрію хлориду. В якості контролю була підготовлена культура ооцист, яку не обробляли дезінвазійним розчином. Після відмивання культури ооцист проводили спорюляцію в чашках Петрі. В чашки вносили водну суспензію ооцист і утримували її в термостаті при температурі +28 °С 9 днів до завершення процесу спорюляції. Кожну добу культури розглядали під мікроскопом (x 120).

Дезінвазійну ефективність (ДЕ, %) препаратів оцінювали за показниками кількості загинувших ооцист у культурі по відношенню до контролю: високий рівень ефективності – 90-100 %, задовільний – 60-89 %, незадовільний – до 60 %.

Результати власних досліджень. За результатами досліджень встановлено, що високий рівень дезінвазійної ефективності щодо ооцист еймерій кіз показав засіб «Дезсан» у концентрації 2 % (ДЕ – 100 %) за експозиції 60 хв. (табл. 1).

Таблиця 1

Дезінвазійна ефективність препарату «Дезсан» на культуру ооцист еймерій кіз

Об'єкт дослідження	Концентрація, %	Експозиція, хв.			
		10	30	60	180
		ДЕ, %	ДЕ, %	ДЕ, %	ДЕ, %
ооцисти <i>Eimeria pp.</i>	0,2	3,7	3,9	4,3	4,3
	0,5	5,4	8,5	20,4	25,7
	1	60,3	62,5	67,4	70,2
	1,5	90,3	94,3	98,3	98,8
	2	98,8	100	100	100
Контроль	–	–	–	–	–

Результатами експериментальних досліджень встановлено, що препарат «Дезсан» у концентрації до 1 % во-

подіє незадовільною дезінвазійною властивістю щодо ооцист еймерій кіз за експозиції від 10 до 180 хв. За концентрації 1 % ДЕ відносно ооцист еймерій становила відповідно до експозиції 10, 30, 60, 180 хв. – 60,3; 62,5; 67,4; 70,2 %, що свідчить про задовільну дезінвазійну властивість препарату «Дезсан».

Застосування препарату «Дезсан» у 1,5 % концентрації підвищувало його дезінвазійну ефективність щодо ооцист еймерій кіз. Високий рівень ДЕ (90,3-98,8 %) за даної концентрації препарату на ооцисти еймерій зафіксований за всіх експозицій.

ДЕ «Дезсану» за 2 % концентрації висока (98,8-100 %) щодо ооцист еймерій кіз в усіх експозиціях.

У контрольній культурі, яку не піддавали обробці дез-

інвазійним препаратом, відмічали характерну споруляцію та життєздатність ооцист еймерій кіз.

Висновок. Таким чином, результатами експериментальних досліджень встановлено, що препарат «Дезсан» у концентрації 1,5-2 % розчину має високу (98,8-100 %) дезінвазійну ефективність щодо ооцист еймерій кіз, тому його можна застосовувати для дезінвазії приміщень, в яких утримуються кози за емеріозної інвазії. Дезінвазію приміщень при цьому проводять способом зрошення або низькодисперсного розпилення 1,5-2 % робочого розчину препарату «Дезсан» з розрахунку 0,2-0,3 л на 1 м² з експозицією 3 години.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку полягають у вивченні дезінвазійних властивостей препарату «Дезсан» щодо до яєць і личинок гельмінтів кіз.

Список використаної літератури:

1. Богач М. В. Випробування дезінфектантів при гетеракозній інвазії індиків. *Аграрний вісник Причорномор'я*. 2007. № 39. С. 85-88.
2. Вершинин І. І. Кокцидиозы животных и их дифференциальная диагностика. Екатеринбург, 1996. 264 с.
3. Євстаф'єва В. О. Випробування дезінфектантів за аскарозої інвазії свиней. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2009. № 1. С. 101-103.
4. Євстаф'єва В. О., Корчан Л. М., Корчан М. І. Мордовцева О. М. Еймеріоз кіз в умовах особистих підсобних господарств міста Полтава. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2014. № 1. С. 43-46.
5. Корчан Л. М. Прилад для відбору проб фекалій у дрібної рогатої худоби. *Ветеринарна медицина України*. 2009. № 8. С. 28-29.
6. Коцюмбас І. Я., Сергієнко О. І., Ковальчик Л. М. Сучасні засоби ветеринарної дезінфекції. *Ветеринарна медицина України*. 2010. № 1. С. 36-38.
7. Мельничук В. В. Дезінвазійна ефективність «Бі-Дез» та «Бровадез-плюс» щодо яєць *Trichuris suis*. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2015. № 3. С. 113-115.
8. Методичні рекомендації щодо випробування і застосування засобів дезінфекції та дезінвазії у ветеринарній медицині [Завгородній А. І., Павленко С. В., Луценко Л. І. та ін.]. Харків: ННЦ Ін – т експерим. і клініч. вет. медицини, 2005. 17 с.
9. Приходько Ю. О., Заїкіна Г. В. Визначення дезінвазійних властивостей дезінфікуючих засобів щодо дії на яйця *Ascaridia galli*. *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини. Збірник наукових праць Харківська державна зооветеринарна академія*. 2009. Вип. 20. т. 1. ч. 2. С. 184-188.
10. Приходько Ю. А. Эймериоз овец и усовершенствование мер борьбы с ним: автореф. дис. ... канд. вет. наук: специальность 16.00.11 – «Паразитология». Приходько. Харьков, 1986. 27 с.
11. Черепанов А. А. Методические рекомендации по испытанию и применению средств дезинвазии в ветеринарии. М., 1999. 17 с.
12. Юськів І. Д., Мельничук В. В. Ефективність використання різних тест-культур яєць гельмінтів щодо встановлення дезінвазійних властивостей хімічних засобів. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2015. № 4. С. 58-60.
13. Chemical disinfectants and antiseptics. Basic sporicidal activity Test method and requirements (phase I): EN 14347:2005. – Brussels: European Committee for Standardization. 2005. 39 p.
14. Ruiz A., González J. Influence of climatic and management factors on Eimeria infections in goats from semiarid zones. *Journal of Veterinary Medicine B., Infectious Diseases and Veterinary Public Health*. 2006. № 53 (8). P. 399-402.

References:

1. Bohach M. V. (2007), "Testing of disinfectants at heterases of invasion of turkeys"[Vyprobuvannya dezinfektantiv pry heterakozniy invaziyi indykiv], *Agrarian Bulletin of the Black Sea Region*, № 39. pp. 85-88. (in Ukraine)
2. Vershinin I. I. (1996), *Coccidiosis of animals and their differential diagnosis* [Koktsidiozy zhivotnyh i ih differentsialnaya diagnostika], Yekaterinburg, 264 p. (in Russian)
3. Yevstaf'yeva V. O. (2009), "Test of disinfectants for ascarose swine infestation" [Vyprobuvannya dezinfektantiv za askaroznoyi invaziyi svyne], *Bulletin of Poltava state agrarian academy*, № 1. pp. 101-103. (in Ukraine)
4. Yevstaf'yeva V. O., Korchan L. M., Korchan M. Y. and Morodvtseva O. M. (2014), "Eimeriosis of goats in the conditions of personal farms in the city of Poltava"[Eymerioz kiz v umovakh osobystykh pidsobnykh hospodarstv mista Poltava], *Bulletin of Poltava state agrarian academy*, № 1. pp. 43-46. (in Ukraine)
5. Korchan L. M. (2009), "Prylad dlya vidboru prob fekalii u dribnoyi rohatoyi khudoby" [Prylad dlya vidboru prob fekalii u dribnoyi rohatoyi khudoby], *Veterynarna medytsyna Ukrayiny*, № 8. pp. 28-29. (in Ukraine)
6. Kotsyumbas I. Ya., Serhiyenko O. I. and Koval'chuk L. M. (2010), "Modern means of veterinary disinfection" [Suchasni zasoby veterynarnoyi dezinfektsiyi], *Veterynarna medytsyna Ukrayiny*, № 1. pp. 36-38. (in Ukraine)
7. Mel'nychuk V. V. (2015), "Disinfection efficiency of «Bi-Des» and «Brovades-plus» for *Trichuris suis* eggs" [Dezinvaziynna efektyvnist' «Bi-Dez» ta «Brovadez-plyus» shchodo yayets' *Trichuris suis*], *Bulletin of Poltava state agrarian academy*, № 3. pp. 113-115. (in Ukraine)
8. Zavorodniy A. I., Pavlenko S. V., Lutsenko L. I. et al (2005), "Methodical recommendations for testing and application of means for disinfection and disinvasion in veterinary medicine" [Metodychni rekomendatsiyi shchodo vyprobuvannya i zastosuvannya zasobiv dezinfektsiyi ta dezinvaziyi u veterynarniy medytsyni], Kharkiv: NNTs Ін – т експерим. і клініч. вет. медицини, 17 p. (in Ukraine)
9. Prykhodko Yu. O. and Zaikina H. V. (2009), "Determination of disinvasive properties of disinfectants in treatment of *Ascaridia galli* eggs" [Vyznachennya dezinvaziynnykh vlastyvostey dezinfikuyuchykh zasobiv shchodo diyi na yaytsya *Ascaridia galli*. Problemy zooinzheneriyi ta veterynarnoyi medytsyny], *Problems of zooenineering and veterinary medicine Collection of scientific works, Kharkiv State Zooveterinary Academy*, V. 20. T. 1. Ch. 2. pp. 184-188. (in Ukraine)
10. Prihodko Yu. A. (1986), "Eimeriosis of sheep and improvement of means to combat it" [Eymerioz ovets i usovershenstvovanie mer borbyi s nim]: avtoref. diss. ... Kandidat vet. Sciences: 16.00.11 «Parazitologiya», Harkov, 27 p. (in Russian)

11. Cherepanov A. A. (1999), "Methodical recommendations for testing and application of disinvasive means in veterinary medicine" [Metodicheskie rekomendatsii po ispytaniyu i primeneniyu sredstv dezinvazii v veterinarii], Moscow, 17 p. (in Russian)
12. Yus'kiv I.D. and Mel'nychuk V.V. (2015), "Effectiveness of different test cultures of helminth eggs in determining the disinvasive properties of chemical means" [Efektivnist' vykorystannya riznykh test-kul'tur yayet' hel'mintiv shchodo vstanovlennya dezinvaziynykh vlastyvostrykh khimichnykh zasobiv], *Bulletin of Poltava state agrarian academy*, № 4, pp. 58-60. (in Ukraine)
13. Chemical disinfectants and antiseptics. Basic sporicidal activity Test method and requirements (phase I): EN 14347:2005. – Brussels: European Committee for Standardization, 2005, 39 p.
14. Ruiz A. and González J. (2006), Influence of climatic and management factors on Eimeria infections in goats from semiarid zones, *Journal of Veterinary Medicine B., Infectious Diseases and Veterinary Public Health*, № 53(8), pp. 399-402.

Корчан Л. Н., Корчан Н. И. Дезинвазийная эффективность препарата «Дезсан» в отношении ооцист эймерий коз.

Эймериоз у коз является одной из основных причин гибели козлят первых месяцев жизни. В данной статье приведены результаты изучения дезинвазийной эффективности *in vitro* дезинфицирующего отечественного препарата «Дезсан» (ООО «Бровафарма», Украина) в виде 0,2; 0,5; 1; 1,5 и 2 % раствора в отношении ооцист эймерий четырех видов (*E. ninakohlyakimovae*, *E. arloingi*, *E. alijevi*, *E. jolchijevi*), выделенных из фекалий больных коз. Исследования проводились в течение периода с октября по ноябрь 2017 года с использованием образцов фекалий от 30 козлят в возрасте от 2 суток до 7 месяцев. Результатами экспериментальных исследований установлено, что препарат «Дезсан» в концентрации до 1 % обладает неудовлетворительным дезинвазийным свойством по отношению ооцист эймерий коз при экспозиции от 10 до 180 мин. При концентрации 1 % дезинвазийная эффективность в отношении ооцист эймерий составляла в соответствии с экспозицией 10, 30, 60, 180 мин. – 60,3; 62,5; 67,4; 70,2 %, что свидетельствует об удовлетворительной дезинвазийной эффективности препарата «Дезсан». Применение препарата «Дезсан» (ООО «Бровафарма», Украина) в концентрации 1,5-2 % раствора имеет высокую (98,8-100 %) дезинвазийную эффективность в отношении ооцист эймерий коз, поэтому его можно применять для дезинвазии помещений, в которых содержатся козы при эймериозной инвазии. Дезинвазия помещений при этом проводят способом орошения или низкодисперсного распыления 1,5-2 % рабочего раствора препарата «Дезсан» из расчета 0,2-0,3 л на 1 м² с экспозицией 3 часа.

Ключевые слова: дезинвазийная эффективность, ооцисты, эймерии, козы, «Дезсан», орошения, низкодисперсное распыление.

Korchan L. N., Korchan M. I. Disinvasive efficiency of "Dezsan" for fighting Eimeria oocysts in goats.

Eimeriosis of goats is one of the main causes of the death of the goats during the first months of life. This article presents the results of studying the disinvasive efficiency of a domestic remedy "Dezsan" (LLC "Brovafarma", Ukraine) in the form of 0,2; 0,5; 1; 1,5 and 2% for fighting Eimeria oocysts of four types (*E. ninakohlyakimovae*, *E. arloingi*, *E. alijevi*, *E. jolchijevi*) isolated from the feces of diseased goats. The research was conducted during the period from October to November 2017 using specimens of faeces from 30 goats aged from 2 days to 7 months. The results of experimental studies have revealed that the drug "Dezsan" in the concentration of less than 1 % has unsatisfactory disinvasive capability for fighting Eimeria oocysts of in goats under exposure from 10 to 180 minutes. In the concentration of 1 %, the disinvasive efficiency relative to Eimeria oocysts was in accordance to the exposure of 10, 30, 60, 180 min. – 60,3; 62,5; 67,4; 70,2 %, which indicates a satisfactory disinvasive capability of the drug "Dezsan". The use of the drug "Dezsan" (LLC "Brovafarma", Ukraine) in the concentration of 1,5-2 % has a high (98,8-100 %) disinvasive efficiency for fighting Eimeria oocysts in goats, so it can be used to disinfect rooms which contain goats with Eimeria invasion. In this case, disinfection is carried out by way of irrigation or low dispersion spraying of 1,5-2 % working solution of the drug "Dezsan" at the rate of 0,2-0,3 liters per 1 sq. m. with an exposure of 3 hours.

Keywords: disinvasive efficiency, oocysts, emery, goats, dezsan, irrigation, low dispersion spraying.

Дата надходження до редакції: 27.02.2018 р.

Рецензент: д.вет.н., професор Фотіна Т. І.

УДК 619.593.121

ДІАГНОСТИКА БЛАСТОЦИСТОЗУ В ЛЮДЕЙ І ТВАРИН ТА МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ BLASTOCYSTIS HOMINIS

І. С. Дахно, д.вет. н., професор, паразитологічна лабораторія

В. Т. Завгородній, лікар, директор

"Медично-діагностичний центр "Латона", м.Полтава

В статті висвітлені результати копрологічних досліджень людей та тварин седиментаційно-флотаційним методом з використанням насичених розчинів солей з питомою вагою від 1,4 до 1,82. Дослідження проведені на базі паразитологічної лабораторії "Медично-діагностичного центру "Латона". Встановлено високу екстенсивність та інтенсивність бластоцистозної інвазії у людей і тварин. Визначена терапевтична ефективність брометроніду нового за бластоцистозу в собак.

Ключові слова: бластоцисти, бластоцистоз, екстенсивність та інтенсивність інвазії, брометронід новий.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими завданнями. В багатьох країнах світу збудники інвазійних хвороб (гельмінти, паразитичні найпростіші, кліщі та комахи) є причиною високої захворюваності та смертності тварин і людей. В даний час значного поширення набула протозойна інвазійна хвороба – бластоцистоз, обумовлена паразитуванням в товстому відділі кишечника людей і тварин одноклітинних організмів бластоцист схомініс (*Blastocystis hominis*) тваринного походження (царство *Animalia*), які відносяться до найпростіших (підцарство *Protozoa*). В Росії протозойна хвороба бласто-

цистоз підтверджена Т. В. Сахаровою та ін. [1]. Дослідження проводилися авторами на підставі обстежень різних видів диких і домашніх тварин. Іншими авторами в Ульяновській області було досліджено копроскопічно 263 проби від свиней та виявлено 100 % ураженість тварин бластоцистами. При мікроскопії проб фекалій виявляли в полі зору мікроскопа більше 10 екземплярів бластоцист [2]. За літературними джерелами вивченню поширення бластоцистозу у людей присвячені поодинокі роботи [3].

Для того, щоб вирішити, чи є паразитарна інвазія у хворого, а при її наявності визначити, яким видом паразита